

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1993-1994

OPENBARE COMMISSIEVERGADERINGEN

HANDELINGEN

COMMISSIE VOOR BUITENLANDSE EN EUROPESE AANGELEGENHEDEN

VERGADERING VAN 4 MEI 1994

Interpellatie van de heer P. Van Grembergen tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over het Vlaams beleid inzake ontwikkelingsamenwerking

VOORZITTER : de heer S. De Clerck

— *De interpellatie wordt gehouden om 15.05 uur.*

Interpellatie van de heer P. Van Grembergen tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over het Vlaams beleid inzake ontwikkelingssamenwerking

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Van Grembergen tot de heer Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over het Vlaams beleid inzake ontwikkelingssamenwerking.

De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer P. Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, mijnheer de minister-president, in de Vlaamse begroting voor 1994 staat een krediet van 140 miljoen frank ingeschreven voor de financiering van initiatieven die een waardevolle bijdrage kunnen leveren in de bewustmaking van de bevolking inzake ontwikkelingssamenwerking alsook voor de financiering van projecten en programma's ten voordele van de sociaal-economische ontwikkeling van de Derde Wereld. In essentie is het de bedoeling dat de Vlaamse re-

gering ontwikkelingsprojecten steunt en een politiek van ontwikkelingssamenwerking voert om aldus de externe betrekkingen georganiseerd te krijgen. De Volksuniefractie heeft met deze intentie geen enkel probleem, integendeel zelfs. Wij vinden het uitstekend dat Vlaanderen internationaal optreedt, niet om te kunnen tonen dat we belangrijk zijn, dat we macht hebben, niet omdat we willen betuttelen of onze invloed doen gelden. Wel, omdat wij het internationaal optreden van Vlaanderen positief beoordelen, als zijnde een samenwerking met anderen. Wij zien die samenwerking op het stuk van het humanitaire, van de ontvoogding. Ik geef een voorbeeld opdat er geen enkel misverstand zou bestaan omtrent onze intenties: als de Vlaamse regering in de komende maanden samenwerking zoekt met het nieuwe Zuid-Afrika, dan denken wij in de eerste plaats aan ontvoogding, aan scholing op hoog, op midden en laag niveau, aan uitwisseling van studenten. Het grondwettelijk gegeven dat de Koning het buitenlands beleid voert, komt bij ons niet op de eerste plaats. De Volksuniefractie is het er dus helemaal mee eens dat dit krediet in de begroting wordt ingeschreven, maar ik weet ook dat sommige fracties, bijvoorbeeld de fractie van mevrouw Aelvoet, daar anders over denken. In het onlangs verschenen nummer van het maandblad *De Wereld Morgen* van het NCOS laat mevrouw Aelvoet haar ongenoegen blijken over

de inschrijving van dit krediet in de begroting.

Mevrouw Aelvoet, ik kan mij niet van de indruk ontdoen dat u het beleid bedoelingen toedicht die het niet heeft : de ontwikkelingssamenwerking van de Vlaamse regering zou alleen met macht te maken hebben, het zou er de Vlaamse regering om te doen zijn de NGO's ook aan de Vlaamse tafel te laten meeëten. Ik heb mij aan dat artikel gestoord. Het komt over alsof de NGO's "schroepers" zijn. Ik weet niet of u dat Zuidnederlandse woord kent. Het is verwant met schrapen. Schrapen betekent van een karig gedekte tafel het laatste kruimeltje wegpikken, terwijl "schroepers" wordt gebruikt voor mensen die nooit genoeg hebben, ook als de tafel welgedekt is.

Mevrouw M. Aelvoet : Dat is sterk uitgedrukt, maar ik zal straks reageren.

De heer P. Van Grembergen : Mevrouw Aelvoet, in dat artikel suggereert u dat met de inschrijving van dat krediet alleen maar macht beoogd wordt. Ik wil uw woorden zelfs aanhalen.

Mevrouw M. Aelvoet : Dat is niet nodig. Ik weet wat ik geschreven heb.

De heer P. Van Grembergen : Volgens u moet de federale overheid de leiding hebben over de ontwikkelingssamenwerking.

Mevrouw M. Aelvoet : Ontwikkelingssamenwerking behoort tot het buitenlands beleid dat volgens de Grondwet een federale bevoegdheid is gebleven.

De heer P. Van Grembergen : De Grondwet is geen sacraal gegeven.

Mevrouw M. Aelvoet : Natuurlijk niet.

De heer P. Van Grembergen : Ik respecteer de wet en de Grondwet, maar ze moeten kunnen worden gewijzigd als dit nodig blijkt.

Mevrouw Aelvoet, het stoort mij als u zegt dat ABOS kost wat kost moet worden gered, terwijl minister Tobback vindt dat het beter kan worden afgeschaft aangezien het een grote puinhoop is geworden.

Het stoort mij dat u dat verlangen van Vlaanderen om ook betrokken te worden bij de ontwikkelingssamenwerking wegwijs, en dit terwijl zo vele Vlaamse gemeenten en steden een krediet voor ontwikkelingshulp inschrijven op hun begroting, vaak in onderling akkoord met de verschillende politieke fracties, ook met uw fractie.

Mijnheer de minister-president, u hebt een beleidsbrief Ontwikkelingssamenwerking aangekondigd. Wanneer zullen we de gelegenheid hebben die te bespreken?

Wordt er voor de besteding van de middelen een verdeelsleutel uitgewerkt, rekening houdend met enerzijds educatie en anderzijds projecten?

Is er overleg met de betrokken sector?

Hoe ziet u de rol van de Vlaamse Vereniging voor Opleidingsprogramma's in het Buitenland, de WOB, die op het terrein heel wat heeft gepresteerd, onder meer via het uitsturen van leerkrachten naar ontwikkelingslanden?

Vermits wij in een federaal land leven en ikzelf die operatie heb ge-

steund, wens ik te weten of dit in overleg gebeurt met de federale staatssecretaris en de federale regering. We moeten complementair werken, en niet tegenstrijdig. Ik wens dat de openbare middelen, ook de Vlaamse, uitstekend worden gebruikt. De Vlaamse openbare middelen moeten aanvullend zijn bij deze van het federaal niveau.

Daarom, mijnheer de minister-president, interpelleer ik u. Ik vind het namelijk belangrijk dat wij iets doen. Vlaanderen, als rijke regio in een in het algemeen gesproken welvarend West-Europa, moet dat kunnen. Wij moeten over onze grenzen kijken en onze steun bijdragen om een einde te maken aan de wereldwijde zorgen, zoals de verkommering.

Ik verzoek u mijn interpellatie in dat kader te beschouwen. Het Vlaams parlement heeft namelijk het recht op discussie hierover en ik hoop dan ook dat wij hierover een debat kunnen houden.

De voorzitter : De minister-president heeft het woord.

Minister-president L. Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, het verheugt me dat de heer Van Grembergen dit onderwerp in de vorm van een interpellatie heeft gegoten. Hierdoor geeft hij mij de kans om aan te geven welke onze opvatting is, waar we precies staan en wat we beogen in de eerstkomende tijd.

Het is misschien wel nuttig eerst te verwijzen naar het regeerakkoord dat dateert van 28 januari 1992 en dat in een tweede fase werd gecomplementeerd. Daarin staat dat de Vlaamse regering een debat wenst te openen over een eigen beleid inzake ontwikkelingssamenwerking en dat zou worden onderzocht welke ondersteuning ze op dit gebied kan geven. Ik lees in het regeerakkoord ook : "In afwachting zullen de inspanningen via de WOB op het vlak van opleiding en ondersteuning onverminderd worden voortgezet." Het is niet omdat we iets in het voor-

uitzicht stellen dat al het andere moet worden stilgelegd.

Ik lees vervolgens : "We wensen dit te doen in het raam van een globaal coherent beleid inzake de migratie- en vluchtelingenproblematiek om ook het lokaal economisch weefsel in de landen van oorsprong te ondersteunen". Dit is gericht naar de ontwikkelingslanden maar, zoals u weet, gaat onze bijzondere aandacht ook naar Centraal- en Oost-Europa.

Het is merkwaardig — en ik grijp terug naar de dingen waarmee ik me bezighield in het begin van de jaren zeventig — dat de ontelbare bijeenkomsten toen onderwijs betroffen maar dat ook bij vele jongeren- en andere organisaties bijzondere aandacht ging naar ontwikkelingssamenwerking.

Het was in de periode van wat ik de "na-welvaart" zou willen noemen van de jaren zestig en het was een eerste schok van wat zich uiteindelijk heeft voorgedaan in 1974.

Het is merkwaardig dat in het kader van de voorlopige gewestvorming, toen er werd gesproken over een herverdeling van bevoegdheden en eigen zeggingskracht, uitgerekend het domein van de ontwikkelingssamenwerking, naast cultuur en onderwijs, werd beschouwd als een domein dat herkenbaar kon worden gemaakt voor de eigen gemeenschap.

Dit is niet toevallig, want ondanks vallen en opstaan en ondanks onze fouten en mankementen behoort het tot onze culturele en zijns geschiedenis om beschikbaar te zijn voor anderen en voor de wereld. Dit is de reden waarom ik geloof in een zo autonoom mogelijk Vlaanderen dat gericht is op en open staat voor de wereld.

Degenen die bij herhaling stellen dat we op onszelf moeten terugplooiën, zeg ik dat dit niet in de aard der dingen ligt, en zeker niet in mijn persoonlijke opvatting.

Van den Brande

Er zijn vervolgens de staatshervorming van 1980, van 1988, de financiering van 1989 en uiteindelijk het Sint-Michielsakkoord. Zonder dieper in te gaan op deze evolutie, merk ik op dat de ontwikkelingssamenwerking een federale bevoegdheid is gebleven.

Mijnheer de voorzitter, mevrouw Aelvoet heeft weliswaar het woord nog niet genomen maar omdat de heer Van Grembergen er ook heeft naar verwezen, aarzel ik niet te vermelden dat een aantal artikels die ik heb gelezen intellectueel oneerlijk zijn en behoren tot het opmaken van een louter intentieproces als men verwijst naar wat vroeger werd vooropgesteld.

Wij hebben in een duidelijke context aangegeven hoe we het regeerakkoord willen invullen. Ook in de tweede beleidsbrief Externe Betrekkingen hebben we drie doelstellingen duidelijk vooropgesteld.

Ten eerste, ons baserend op onze traditie, wensen we in een geest van coöperatie een bijdrage te leveren in de ontwikkeling van anderen. Wat we willen doen, mag niet tegengesteld noch concurrentieel zijn aan wat op federaal vlak gebeurt en moet bovendien complementair zijn.

Het is dan ook belangrijk de opbouw van bepaalde opvattingen op beleidsvlak te toetsen aan deze doelstellingen. Ik herhaal ze : niet tegengesteld, niet concurrentieel en complementair.

Ten tweede, wij opteren voor samenwerkingsinitiatieven.

Ten derde, wij zullen een afzonderlijke beleidsnota opstellen die we niet vanuit theoretisch concept maar vanuit persoonlijke gedrevenheid en in overleg zullen uitwerken.

Mijnheer Van Grembergen, ik ga nu even dieper in op de vragen die u hebt gesteld.

Ik vond en vind het vanzelfsprekend dat we contacten hebben met degenen die op het terrein zelf hierover inzicht hebben gekregen. Zo zijn er sinds het begin van het jaar contacten tussen mijn kabinet en het NCOS, Coprogram en andere organisaties met het doel precies aan te voelen hoe alles zich aftekent.

Ik kan nu aankondigen dat ik nog vóór het parlementair reces — dat wil dus zeggen in de maand juni — een beleidsnota zal indienen die uiteraard ter bespreking zal worden voorgelegd aan het Vlaams parlement.

Op de vraag met betrekking tot de verdeelsleutels tussen educatieprojecten en andere projecten, spreekt het vanzelf dat in het krediet van de begroting Buitenlandse Aangelegenheden voor de ontwikkelingsinitiatieven een verdeling zal moeten gebeuren. In de huidige stand van zaken ben ik er geen voorstander van om een strikte verdeelsleutel te hanteren.

De sensibilisering en de educatie in Vlaanderen moeten op een coherente aanpak zijn gebaseerd. Wij willen niet fragmentair te werk gaan. Het kan niet zijn dat de eerste die zich "aan de tafel zet", het eerst wordt bediend. Onze ontwikkelingsinitiatieven zullen moeten gebaseerd zijn op een aantal principes en criteria.

Het bedrag dat wij aan ontwikkelingsamenwerking willen besteden is — laten we dat toch toegeven — vrij marginaal: amper 140 miljoen frank, plus 10 miljoen frank in een waarborgsysteem, waarop sommigen, omdat het nuttig kan zijn, hebben aangedrongen. Dit vrij beperkte bedrag van 150 miljoen frank houdt inderdaad het risico van fragmentair optreden in. Maar wij hebben al duidelijk gesteld dat geen enkele frank mag worden uitgegeven zonder dat dit past in een duidelijk omschreven kader dat ook rekening houdt met onze toekomstige budgettaire mogelijkheden voor ontwikkelingssamenwerking.

Voorts moet ook worden gezegd dat de federale overheid een aantal projecten en initiatieven steunt die te maken hebben met de bevoegdheid van de gemeenschappen en de gewesten en ook een aantal dingen niet doet die ze wel zou moeten doen. Het lijkt mij dus nuttig, complementair een aantal ontwikkelingsinitiatieven op basis van een coherente beleidsvisie uit te werken.

Ik weet dat er in 1978 een Vlaamse Staten-generaal over ontwikkelingsamenwerking heeft plaatsgevonden. Ik meen niet dat we in de eerste plaats opnieuw zo'n Staten-generaal moeten organiseren. Vanuit de concept-discussie die ik met de Vlaamse Raad wil hebben, lijkt het mij wel nuttig, naar aanleiding van het eerste Vlaamse krediet voor ontwikkelingsamenwerking en de beleidsbrief een aantal zaken te "ijken" om te zien waar we uitkomen. Ik sluit evenwel niet uit dat het gevolg hiervan de voorbereiding van een tweede Vlaamse Staten-generaal kan zijn.

Voor de WOB is een hoofdrol weggelegd bij het uitwerken van toekomstige Vlaamse initiatieven inzake duurzame ontwikkeling. Het is zeker niet nodig nieuwe structuren of para-regionale instellingen bij te creëren. Er zijn er al genoeg.

Ontwikkelingsamenwerking is echter zo belangrijk, dat er volgens mij een permanent overleg moet zijn met de Vlaamse Raad, de Sociaal-Economische Raad voor Vlaanderen, de NGO's, de universiteiten met eventueel als gevolg het organiseren van een tweede Staten-generaal. Uit ervaring weet ik hoe belangrijk het is de "levende werkelijkheid" — de sociale, de economische, de culturele wereld — bij de initiatieven van de overheid te betrekken.

Wat de samenwerking met de federale overheid betreft, proberen wij die op een ordentelijke manier te laten verlopen. Overigens meen ik dat in de toekomst het spanningsveld eerder te situeren zal zijn tussen enerzijds de federale overheid en an-

Van den Brande

derzijds de deelstaten, wat eigen is aan de federale dynamiek.

Ik constateer dat de federale overheid in een aantal domeinen geen enkele vorm van overleg organiseert. Ik geef een paar voorbeelden : inzake de Unesco-aangelegenheden, de universitaire samenwerking, de studiebeurzen, de geografische prioriteiten. Wel begrepen federale loyaliteit moet in twee richtingen spelen!

Ik engageer mij om in juni, dus nog vóór het zomerreces, een beleidsbrief ter bespreking voor te leggen. Deze zal gebaseerd zijn op de concepten en overwegingen die ik zojuist heb uiteengezet en op overleg "met heel velen". Hij zal niet tegengesteld zijn aan het beleid van de federale overheid, maar complementair en gericht op een aantal concrete acties.

Ik stel ook vast dat sommigen onpasselijk worden bij de gedachte dat de Vlaamse Gemeenschap iets wil doen voor ontwikkelingssamenwerking, terwijl ze er geen problemen mee hebben dat gemeenten dit wel doen. Ik heb het artikel van mevrouw Aelvoet in *De Wereld Morgen* gelezen en dan de bladzijde gewoon omgedraaid. Ik steun mij liever op feiten en op een constructieve dialoog over de initiatieven die we willen nemen, dan op een artikel dat ons bedoelingen toedicht op grond van een bepaalde ideologie.

De voorzitter : De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer P. Van Grembergen : Mijnheer de minister-president, ik verheug mij over uw uiteenzetting.

Ik blijf ervan overtuigd dat wij in staat moeten zijn de 0,7 procentnorm inzake ontwikkelingssamenwerking te halen. Ik stel vast dat de federale overheid daar niet toe in staat is. Waarom zouden andere overheden daar niet toe mogen bijdragen? Ik zou het zelfs beschamend vinden dat er op de Vlaamse begro-

ting die circa 500 miljard frank bedraagt, geen bedrag kan worden vrijgemaakt voor ontwikkelingssamenwerking. Ik houd overigens hetzelfde pleidooi in mijn gemeente en vraag ook daar dat op een begroting van 1.000 miljoen frank 0,7 procent aan ontwikkelingssamenwerking zou worden besteed, weliswaar op basis van projecten en in overleg met NGO's.

Minister-president L. Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, sta mij toe de interpellant even te onderbreken. Het weze gezegd dat de federale overheid voor de berekening van het percentage besteed aan ontwikkelingssamenwerking rekening houdt met de kredieten die wij ter beschikking stellen en ook met de kredieten Oost- en Centraal-Europa. Dit is mooi meegenomen voor de federale overheid!

De heer P. Van Grembergen : Als het past in hun kraam, maken ze er gebruik van.

De heer D. Van der Maelen : Het wordt internationaal bepaald wat men mag meerekenen voor de 0.7-norm.

De heer P. Van Grembergen : Als het in het kraam past, wordt het meegerekend.

De heer D. Van der Maelen : Neen. De cijfers worden internationaal bepaald.

De heer P. Van Grembergen : Als het internationaal wordt bepaald, dan betekent dat ook dat dit in het beleid mag worden gebruikt.

Ten tweede, het kan uiteraard niet dat zomaar beslissingen worden genomen. Die moeten gebaseerd zijn op keuzen en een visie.

Ten derde, ik heb nooit aanvaard dat men andere partijen intenties toewijst of dat men iets insinueert waarvan ik geen enkel formeel bewijs heb. Ik heb dit van anderen nooit aanvaard, maar wens ook niet dat dit bij ons gebeurt.

Ik zeg dus niet dat dit voor ons een instrument kan zijn en dat dit binnen enkele jaren als argument kan worden gebruikt* om te bewijzen dat ontwikkelingssamenwerking moet worden gecommunautariseerd.

Het is mogelijk dat dit de politieke evolutie is, maar dat is dan iets anders.

Het is dus niet juist dat ik zulke gedachten in mijn achterhoofd zou hebben en het is helemaal niet de bedoeling de federale verplichtingen uit te hollen.

Men zegt dat er een vorm van basisdemocratie moet zijn. De zorg voor ontwikkelingssamenwerking leeft echt aan de basis en er zijn heel veel gemotiveerde mensen.

De federalistische opbouw gaat uit van de basis en zo verder naar "boven". Er moet dus niets worden opgelegd van boven naar beneden want het uitgangspunt moet de basis zijn. Dit is de filosofie die ik altijd heb aangehouden.

Mijnheer de minister-president, ik heb nog twee vragen.

Ten eerste, zijn er al bestedingen geweest van het pakket van 150 miljoen frank ?

Ten tweede, er is dus geen negatieve reactie van de federale regering omdat dit krediet in onze begroting is ingeschreven. Of hebt u aanduidingen dat er een soort boycot zou zijn ? Ik zou het liever nu weten want dan hebben we de mogelijkheid om in het federale parlement een interpellatie in te dienen.

De Grondwet bepaalt namelijk dat er geen "tutelle" — dus geen voogdij — is in de decreetgeving, in de wetgeving noch in de uitvoerende macht van de verschillende parlementen. De Grondwet moet nu eenmaal worden nageleefd.

De voorzitter : De minister-president heeft het woord.

Minister-president L. Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, als u me toestaat, zal ik nu onmiddellijk antwoorden op de twee vragen. (*Instemming*)

Ten eerste, het punt van de besteding kan nu niet aan de orde komen aangezien we eerst de beleidsvisie wensen te verduidelijken. Natuurlijk wens ik in het begrotingsjaar 1994 uitvoering te geven aan onze plannen die zijn verwerkt in de begroting.

Ten tweede, op de vraag of er een *impedimentum*, een nieuwe opstart is, antwoord ik : neen.

De voorzitter : Mevrouw Aelvoet heeft het woord.

Mevrouw M. Aelvoet : Mijnheer de voorzitter, de discussie over de vraag op welk niveau de ontwikkelingssamenwerking het best wordt georganiseerd in ons land is heel oud. Een aantal sprekers hebben al elementen in dit verband aangereikt die duidelijk maken dat naargelang de omstandigheden — en ik heb dit van heel nabij meegemaakt vanaf de jaren 1964-1965 — het een op- en neergaande beweging is. Op bepaalde momenten pleiten bepaalde strekkingen eerder voor regionalisering terwijl andere meer pleiten voor een bevoegdheid op federaal niveau.

Als groter "afsluitend" geheel was er de fameuze Staten-generaal. Ik houd niet van gezwollen taal, maar dat was de titel en vandaar de verwijzing ernaar.

De Staten-generaal heeft NGO's, sociaal-economische partners en ook de partijen aan het woord gelaten. De stand van zaken toen was grosso modo de volgende : SP eerder terughoudend ; CVP eerder voor maar ook een minderheid tegen, Volksunie uiteraard voor...

De heer P. Van Grembergen : Uiteraard ?

Mevrouw M. Aelvoet : Ja, ik vind dat heel logisch vanuit het perspec-

tief van uw partij. Dat kan u toch niet storen.

De heer P. Van Grembergen : Dat stoort me inderdaad.

Mevrouw M. Aelvoet : Dan is dat maar zo.

De heer P. Van Grembergen : "Uiteraard" roept bij mij een soort "blind gegeven" op. Omdat het de Volksunie is, is die tegen. Als u dat niet bedoelt, dan heb ik geen bezwaar tegen "uiteraard".

Mevrouw M. Aelvoet : Dat bedoel ik niet. Ik ken uw programma en uw opstelling. Ik heb de Volksunie nog nooit horen pleiten voor een bevoegdheid die per se federaal moest blijven. U hebt de bevoegdheden altijd al willen communautariseren. Laten we de werkelijkheid toch haar rechten geven.

Ik kom terug bij het verhaal van de Staten-generaal. De VLD was tegen en wij waren toen van oordeel dat het gros van de bevoegdheid voor ontwikkelingssamenwerking als zodanig federaal moest blijven maar dat wij konden begrijpen — en dat staat toch ook in het artikel dat hier al zo vaak ter sprake is gekomen — dat afspraken worden gemaakt over bewustwordingsacties en acties met betrekking tot sensibilisering, wat heel nauw aansluit bij wat op gemeenschapsniveau kan gebeuren.

Dat was onze visie en dat is ze tot op de dag van vandaag.

Als ik in het artikel verwijs naar hoe ontwikkelingssamenwerking in andere federale staten wordt georganiseerd, zoals in Italië, Zwitserland, Canada, Duitsland, Spanje en andere landen, dan merkt men dat de kern van de bevoegdheid voor ontwikkelingssamenwerking federaal blijft maar dat er afspraken kunnen worden gemaakt met de deelgebieden over cultuur en andere onderdelen.

Wat mij heeft gestoord vanaf het ogenblik dat ik de kredietopening

heb opgemerkt — en u herinnert zich beslist dat we bij de begroting zelf al protest hebben aangetekend en daarom een amendement ter schrapping van deze kredietopening hebben ingediend — is dat de functie van dit krediet politiek dubbelzinnig is. Men kan het interpreteren dat het Vlaams parlement, net zoals gemeenten en provincies bijvoorbeeld, bepaalde initiatieven wil nemen en daartegen hebben we geen bezwaar.

De politieke dubbelzinnigheid ligt erin dat er bij twee van de drie meerderheidspartijen in de Vlaamse regering de revendicatie bestaat om die bevoegdheid wel degelijk voor het grootste gedeelte te communautariseren.

In die context krijgt dat krediet een andere betekenis. Ik vond het bijzonder triest te moeten vaststellen dat dit krediet van 150 miljoen frank zowel bedoeld is voor sensibilisering als voor projecten, twee domeinen die nu al door de federale overheid worden gefinancierd. Het is maar al te duidelijk wat daarvan de gevolgen zullen zijn in de praktijk: wie bij de Belgische kassa wordt afgewezen, gaat naar de Vlaamse of vice-versa. Bovendien wordt een dubbel financieringscircuit gecreëerd. Dat is gewoon onzinnelijk.

Ik zou het nog zinnig hebben gevonden indien er een afspraak was met de federale overheid waarbij de projecten bij de federale overheid zouden blijven en de sensibilisering door de Vlaamse Gemeenschap zou worden overgenomen. De onduidelijkheid die nu wordt geschapen, vind ik zeer gevaarlijk. Ik heb zeker niet geïnsinueerd dat de NGO's klaar staan om de overheid te pluimen. Het is wel evident dat de NGO's die zoveel moeite moeten doen om het nodige geld bijeen te krijgen — en ik weet waarover ik spreek, ik heb gedurende vijftien jaar voor een NGO geld bijeen moeten schrapen — opgelucht zullen zijn dat er een nieuwe "comptoir" komt — als ik mij even

Aelvoet

oneerbiedig mag uitdrukken — waar ze geld kunnen krijgen.

Minister-president L. Van den Brande : Voor een Vlaams krediet zou u ten minste het woord "loket", "kassa" of "toonbank" kunnen gebruiken!

Mevrouw M. Aelvoet : Mijnheer de minister-president, u hebt op dat stuk volkomen gelijk!

De heer P. Van Grembergen : Die tweede kassa kan ook beantwoorden aan een behoefte.

Mevrouw M. Aelvoet : Daar gaat het hem niet om. Met de manier waarop de ontwikkelingssamenwerking nu vanuit de Vlaamse regering wordt georganiseerd, heb ik echt een probleem.

In dat artikel had ik geenszins de bedoeling iemand in een kwaad daglicht te stellen of te willen betichten. Het is gewoon de weerslag van mijn politieke analyse. Ontwikkelingssamenwerking moet volgens mij een federale bevoegdheid blijven, zoals o.a. ook bedongen in het kader van het Sint-Michielsakkoord. Bij de onderhandelingen hebben sommigen gevraagd om dat te communautariseren, maar dat is niet aangenomen. Wij hebben ons aan de uitvoering van dat akkoord in al zijn aspecten gehouden. Door de inschrijving — in politieke onduidelijkheid — van dit krediet in de Vlaamse begroting, bindt de Vlaamse overheid, hoe dan ook, groepen uit de samenleving aan zich. Ik zie het dan ook al gebeuren — u weet dat ook, mijnheer de minister-president, — dat het succes van de formule door sommigen zal worden ingeroepen om de ontwikkelingssamenwerking te communautariseren. Ik zeg niet dat dit nu meteen de bedoeling is, maar daar zal het wel op uitdraaien.

De heer P. Van Grembergen : Maar als de formule goed zou blijken, kan men ze toch niet uit verstandelijke hoogmoed afwijzen.

Mevrouw M. Aelvoet : Mijnheer Van Grembergen, er wordt hier geen nieuwe formule voorgesteld, de Vlaamse regering opent een krediet voor sinds lang bekende activiteiten. Het gaat nu bovendien om het naleven van afspraken. Zou u het kunnen appreciëren dat achteraf via een achterpoortje teruggekomen wordt op een akkoord dat u via onderhandelingen hebt kunnen afdwingen?

De heer P. Van Grembergen : Daar kan ik u begrijpen, mevrouw Aelvoet.

Mevrouw M. Aelvoet : Vervolgens maak ik mij ook ernstig zorgen omdat het hier gaat over een materie die niet is overgedragen aan gemeenschappen en gewesten. Daardoor kan de Vlaamse overheid volgens de verschillende juristen die ik hierover heb geraadpleegd, niet als regelgever optreden. Door het feit dat de bevoegdheid voor ontwikkelingssamenwerking niet werd overgedragen, kan geen reglementering worden uitgewerkt die normale gezagsrelaties tot stand brengt tussen de subsidiërende overheid en eventuele rechthebbenden. Die bevoegdheid is niet overgedragen omdat daarvoor geen politieke meerderheid te vinden was. Het enige wat de Vlaamse regering in de huidige omstandigheden kan doen, is cadeaus uitdelen. Terloops vermeld ik ook dat mevrouw Demeester ook een potje van vijftig miljoen frank heeft geopend voor gehandicapten in de Derde Wereld, maar ze weet nog niet voor welke landen precies, het mag ook voor Oost-Europa zijn!

Ik geloof niet in dit soort ontwikkelingssamenwerking. Dit is voor mij de aanfluiting van een kwaliteitsbeleid. Het lijkt mij veel zinniger zich te beperken tot een bepaald onderdeel en daarvoor de juridische stappen te doen zodat er een beleid kan worden uitgestippeld. Nu zit men in de poespas.

De voorzitter : Dames en heren, heeft dit debat nu nog wel zin? Is het niet beter eerst de inhoud te kennen

van de beleidsbrief die de minister-president voor juni heeft aangekondigd en dan dit debat voort te zetten? Het lijkt mij redelijk de discussie over de bevoegdheid inzake ontwikkelingssamenwerking naar aanleiding van de bespreking van de beleidsbrief te voeren.

De heer Van der Sande heeft het woord.

De heer J. Van der Sande : Mijnheer de voorzitter, is het niet aangewezen meer het accent te leggen op sensibilisering en educatie van de eigen bevolking, dan op projecten die eerder een federaal gegeven moeten blijven?

De voorzitter : Dat is een suggestie, maar tegelijkertijd zou het voorstel kunnen worden gedaan om na te gaan in welke mate ontwikkelingssamenwerking een aanverwante of aansluitende bevoegdheid is, zoals inzake cultuur, volksgezondheid. Dat kan een boeiende discussie worden, maar ik stel voor die te houden naar aanleiding van de bespreking van de beleidsbrief. Het zal veel efficiënter zijn dat debat dan te voeren.

De minister-president heeft het woord.

Minister-president L. Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, ik stem in met uw voorstel, maar wil daar nog het volgende aan toevoegen.

Die beleidsbrief, waarvan wij al een groot stuk voorbereiding achter de rug hebben, zal gebaseerd zijn op een concept en op criteria. Vóór de discussie zal er niets gebeuren, om te vermijden dat er fragmentair wordt opgetreden.

Mevrouw Aelvoet, op het artikel dat u hebt gepubliceerd, wil ik niet ingaan. De mening en de pen zijn vrij. Ik betreur wel dat ons bedoelingen worden toegedicht die helemaal niet met de werkelijkheid overeenstemmen.

Vervolgens zeg ik u dat er geen dubbel circuit komt. Ik geef een voor-

Van den Brande

beeld op het vlak van de financiële coöperatie. Ik heb het merkwaardig rapport herlezen van de Internationale Arbeidsconferentie van twee jaar geleden die handelde over "Le travail non-structuré" in de wereld en vooral in de ontwikkelingslanden.

(Onderbreking door mevrouw M. Aelvoet)

Ik citeer de titel zoals hij is omdat het een multilaterale organisatie is met drie hoofdtalen en twee bijtalen. Het document is niet in het Nederlands opgesteld, anders had ik uiteraard de Nederlandse titel aangehaald. Ik probeer mijn bronnen namelijk te geven zoals ze zijn.

Uit dat rapport blijkt dat er domeinen zijn waar de federale beleidsvoering tot op heden — en dit is geen verwijt maar een voorbeeld — niets doet, zodat het nuttig zou kunnen zijn dat wij initiatieven nemen.

Ik herhaal : laten we dus nadenken over educatie en sensibilisering en laten we niet dupliceren maar complementair werken.

Mijnheer de voorzitter, het is merkwaardig dingen tot een taboe te verheffen.

Mevrouw Aelvoet heeft de Grondwet geciteerd. Ik ben een ordentelijk mens en lees in artikel 167, paragraaf 1, van de Grondwet : "De Koning heeft de leiding van de buitenlandse betrekkingen onverminderd de bevoegdheid van de gemeenschappen en de gewesten om de internationale samenwerking te regelen met inbegrip van het sluiten van verdragen voor de aangelegenheden waarvoor zij door of krachtens de Grondwet bevoegd zijn."

Uiteraard is dit niet het onderwerp van mijn beleidsbrief, maar op het vlak van de universitaire samenwerking inzake ontwikkelingssamenwerking — een domein dat behoort tot de exclusieve bevoegdheid van de gemeenschappen — kunnen een aantal dimensies, eigen aan Vlaande-

ren en in de Grondwet ingeschreven, niet in uitvoering worden gebracht.

Ondanks de pariteit, die men er kan verwachten maar die op zich kan worden betwist, is men er nog steeds niet in geslaagd om een gelijk aandeel te laten tot stand komen op het vlak van de universitaire ontwikkelingssamenwerking — een domein dat dan weer tot de exclusieve bevoegdheid van Vlaanderen behoort en dat ressorteert onder artikel 167, paragraaf 1, van de Grondwet.

Mijnheer de voorzitter, wij zullen echter de kans krijgen om hierover later verder van gedachten te wisselen.

Ten slotte een laatste beschouwing. Er is eerlijk en goed onderhandeld over de staatsvorming. Sommigen zullen met mij misschien van mening verschillen, maar volgens mij zijn de Staat en de samenleving geen dorre bomen. Ik zou het jammer vinden indien zulke betwistbare dorre benadering ons zou verhinderen om de solidariteit van een gemeenschap te tonen. Zoiets zou voor mij niet leefbaar zijn.

De voorzitter : Mevrouw Aelvoet heeft het woord.

Mevrouw M. Aelvoet : Mijnheer de voorzitter, wat dit allerlaatste betreft, ben ik geen ogenblik van mening geweest dat wat er in het verleden gebeurde — zelfs niet in het recente verleden met stemmingen tot midden 1993 — voor de eeuwigheid is. Wij doen bijna niets voor de eeuwigheid.

Iets anders is dat terwijl men bezig is met het uitvoeren van het ene akkoord het denken daarover niet wordt lamgelegd. Als er echter dingen worden opgezet die kunnen leiden tot het ondergraven van die afspraken, dan heb ik het daarmee moeilijk. Dat heeft niets te maken met het feit dat Vlaanderen niets zou mogen doen. Het gaat mij erover of men al dan niet *claimt* om ontwikkelingssamenwerking totaal op communautair niveau te brengen. Daar-

over wil ik in alle duidelijkheid een ander signaal.

De voorzitter : De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer P. Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, mijn repliek zal nog veel korter zijn.

Ik ben een federalist en mijn partij is een federalistische partij. Wij zijn voor het integraal federalisme. Dat betekent dat we voor alle domeinen in alle sectoren van onderen beginnen met een opbouw naar boven.

Binnenkort zal er een discussie zijn tussen de studiediensten van Agalev en Volksunie over wat ons scheidt en wat ons bindt.

Wij passen in elk geval het integraal federalisme toe op alle niveaus. Ik merk dat Agalev dat niet doet voor het domein van de ontwikkelingssamenwerking.

Mevrouw M. Aelvoet : Dat is niet waar. Integraal federalisme verhindert niet dat een aantal bevoegdheden federaal blijven.

De voorzitter : De heer Van der Maelen heeft het woord.

De heer D. Van der Maelen : Mijnheer de voorzitter, ik meen dat de meest wijze woorden door u werden uitgesproken. Wij zullen inderdaad de beleidsbrief moeten afwachten om na te gaan of de intenties die mevrouw Aelvoet meent te zien, werkelijk bestaan.

Mijn fractie zal met de grootste belangstelling kennis nemen van die beleidsbrief.

Ik wil er als persoonlijke noot aan toevoegen dat ik toch ook enige twijfels heb. Uit de toespraak die de minister-president heeft uitgesproken op 5 december 1992 -en ik geef toe dat die toespraak dateert van vóór de Sint-Michielsakkoorden-blijkt toch duidelijk de politieke wil om te komen tot een eigen Vlaams ontwikkelingsbeleid.

Van der Maelen

Ik herhaal dat dit een persoonlijke noot is, maar ik ben van oordeel dat dit in strijd is met de afspraken van het Sint-Michielsakkoord. Dat betekent echter niet dat ik bezwaar heb tegen het krediet van 150 miljoen frank dat in de begroting is ingeschreven op voorwaarde dat die middelen worden gebruikt op een wijze die overeenstemt met wat vandaag is vooropgesteld door de heer Van Grembergen en de minister-president zelf.

De voorzitter : In juni zullen we dus de beleidsbrief van de minister-president bespreken. Op 31 mei houden we echter een gedachtenwisseling over Zuid-Afrika.

Er wordt verklaard dat er nu geen enkel engagement wordt aangegaan

omdat er wordt gewacht op de beleidsbrief van de minister-president.

Ik kan mij inbeelden dat er een zekere interferentie zou kunnen bestaan tussen enerzijds het globaal beleid en anderzijds het standpunt over Zuid-Afrika.

Ik deel u dit louter ter informatie mede.

De minister-president heeft het woord.

Minister-president L. Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, uiteraard blijf ik ter beschikking.

De discussie zal beslist wel wat gelijklopend zijn over beide onderwerpen maar ik ben er een voorstander van dat ze gescheiden blijven.

U stelt niet voor de discussie over Zuid-Afrika te koppelen aan deze over de beleidsbrief.

De voorzitter: Neen. Ik heb dit louter ter informatie gezegd omdat u hebt verklaard dat u geen engagementen aangaat met betrekking tot het krediet terwijl de discussie over Zuid-Afrika wel tot concrete afspraken zou kunnen leiden.

Dames en heren, de discussie is gesloten. Ik dank u allen voor dit interessante debat.

— *Het incident wordt gesloten om 16.05 uur.*

HANDELINGEN

De handelingen zijn het woordelijk verslag van de plenaire vergaderingen en van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties.

Ze worden in twee edities uitgegeven :

- de eerste, met witte kaft en het embleem van de Vlaamse Raad in goudkleur, bevat de handelingen van de plenaire vergaderingen ;
- de tweede, met witte kaft en met onderaan rechts de letter C met een chronologisch volgnummer, de vermelding van de commissie met het volgnummer van de vergadering per commissie, bevat de handelingen van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties. Per commissie en per vergadering wordt een editie van de handelingen uitgegeven.

AZRV : Commissie voor de Algemene Zaken, het Reglement en de Verzoekschriften

BAAZ : Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden en Ambtenarenzaken

BEAG : Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden

CULT : Commissie voor Cultuur

EELW : Commissie voor Economie, Energie, Landbouw en Werkgelegenheid

FIBE : Commissie voor Financiën en Begroting

HROL : Commissie voor Huisvesting, Ruimtelijke Ordening en Landinrichting

LENA : Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud

MEDI : Commissie voor de Media

ONVW : Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

OPWV : Commissie voor Openbare Werken en Vervoer

SAMW : Commissie voor Samenwerking

WEGE : Commissie voor Welzijn en Gezondheid